

PART 4

AN EVALUATION OF THE COMMUNIQUE AMENDING THE COMMUNIQUE ON DECISION NO. 32 ON THE PROTECTION OF THE VALUE OF TURKISH CURRENCY

TÜRK PARASI KIYMETİNİ
KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI
KARARA İLİŞKİN TEBLİĞ'DE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
TEBLİĞİN İNCELENMESİ

--

SİNEM HAYAL
FULYA AKBAŞ

ABSTRACT

Presidential Decision No. 85 dated 13.09.2018 introduced some restrictions on transactions conducted in foreign currency or indexed to a foreign currency between parties resident in Turkey. The new restrictions state that if the contracting parties are legal or natural persons resident in Turkey and if the contract is not included in the exceptions determined by the Ministry of Treasury and Finance ("the Ministry"), any costs and other payment obligations related to the contract cannot be in foreign currency or indexed to a foreign currency. The Ministry's exceptions were issued on 16.11.2018 in a Communiqué (Communiqué No: 2018-32/52) Amending the Communiqué on Decision No. 32 on the Protection of the Value of Turkish Currency (Communiqué No: 2008-32/34) ("Communiqué"). This article aims to explain the scope and exceptions of the prohibition on concluding contracts in or indexed to foreign currency. Also, it contains information on the types of contracts that can and cannot be concluded in foreign currency or indexed to a foreign currency.

KEYWORDS

COMMUNIQUE, THE DECISION NO.32, FOREIGN CURRENCY

ÖZET

13.09.2018 tarihli 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile getirilen düzenleme uyarınca Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak gerçekleştireceği işlemlere ilişkin birtakım sınırlamalar getirilmiştir. Söz konusu karar gereğince sözleşme taraflarının Türkiye'de yerleşik tüzel ya da gerçek kişi olması ve akdedilecek sözleşmenin Hazine ve Maliye Bakanlığınca ("Bakanlık") belirlenecek istisnalar içerisinde yer almaması durumunda taraflar söz konusu sözleşmede yer alan bedelleri ve sözleşmelere bağlı diğer ödeme yükümlülüklerini döviz veya dövize endeksli olarak kararlaştıramayacaktır. Anılan istisnalar Bakanlık tarafından 16.11.2018 tarihinde "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/52)" ("Tebliğ") ile yayımlanmıştır. İşbu makale dövize sözleşme yasağını, kapsamını ve istisnalarını açıklamak amacıyla yazılmış olup, Tebliğde belirlenen döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak akdedilebilecek ve akdedilemeyecek sözleşme türleri bilgisi ihtiva etmektedir.

ANAHTAR KELİMELER

TEBLİĞ, 32 SAYILI KARAR, DÖVİZ

PART 4

“Turkish residents, unless otherwise indicated by the Ministry, shall not determine contract value and other additional contractual payments in foreign currency or indexed foreign currency stipulated in agreements of purchase and sale of any kind of movable and immovable properties, leasing of any kind of movable and immovable properties, including transport leasing and financial leasing, leasing business, labour, service and construction.”

“Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz.”

I. INTRODUCTION

Decision No. 32 on the Protection of the Value of Turkish Currency (“Decision No. 32”), regulated in accordance with Law No.1567 and published in the Official Gazette No. 20249 dated 11.08.1989, has been amended through the “Resolution of the President No. 85 on the Amendment to Decision No. 32 on the Protection of the Value of Turkish Currency” published in the Official Gazette No. 30534 dated 13.09.2018. The amendment was made by adding subparagraph (g) to Article 4 of Decision No. 32. The amendment states;

“Turkish residents, unless otherwise indicated by the Ministry, shall not determine contract value and other additional contractual payments in foreign currency or indexed foreign currency stipulated in agreements of purchase and sale of any kind of movable and immovable properties, leasing of any kind of movable and immovable properties, including transport leasing and financial leasing, leasing business, labour, service and construction.”

Provisional Article 8 was added to the same decision as;

“Within thirty days after the entry into force of Article 4 (g) of this decision, the prices specified in the aforementioned paragraph and determined in foreign currency in the contracts concluded in the previous period shall be de-

I. GİRİŞ

13.09.2018 tarihli ve 30534 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda (“32 Sayılı Karar”) Değişiklik Yapılmasına Dair 85 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı” ile 1567 Sayılı Kanun uyarınca düzenlenmiş ve 11.08.1989 tarihli ve 20249 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış 32 Sayılı Karar’da değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklik 32 Sayılı Kararın Döviz başlıklı 4. maddesine (g) bendi eklenmesi suretiyle gerçekleşmiştir. Eklenen işbu bent uyarınca;

“Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz.”

Aynı karara Geçici Madde 8 eklenmiş olup, bu madde uyarınca;

“Bu kararın 4. maddesinin (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, söz konusu bentte belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerdeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedeller, Bakanlıkça belirlenen haller dışında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenir.”

FOOTNOTE

¹ The “provisional” Article 8 titled “Contracts in Foreign Currency and Foreign Currency Indexed” in the Communiqué dated 06.10.2018, was amended in the Communiqué published in 16.11.2018 as only Article 8. Accordingly, the characteristics of provisional and the title were excluded from the scope of the Communiqué.

terminated by the parties as Turkish Lira except in cases determined by the Ministry.”

These provisions entered into force on 13.10.2018 following the publication of Presidential Resolution No. 85 and will be executed by the Ministry. Accordingly, by way of issuing the Communiqué (Communiqué No: 2018-32/51) Amending the Communiqué on Decision No. 32 on the Protection of the Value of Turkish Currency (Communiqué No: 2008-32/34) on 06.10.2018, the Ministry aims to clarify the issues regarding Decision No. 32. The types of contracts that can be concluded in foreign currency or indexed to a foreign currency are specifically determined in the Communiqué. The Communiqué was published on 16.11.2018 by the Ministry and included a number of changes¹ to the Communiqué published on 06.10.2018 and some new provisions.

This article examines in detail the types of contracts determined in the Communiqué that can or cannot be concluded in foreign currency or indexed to a foreign currency.

Yukarıda anılan hükümler 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının yayımlanmasını takiben 13.10.2018 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, Bakanlık tarafından yürütülecektir. Buna istinaden Bakanlık, 06.10.2018 tarihinde “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ’i (Tebliğ No: 2018-32/51)” yayımlayarak 32 Sayılı Karar kapsamında belirtilen hususların aydınlatılmasını amaçlamış ve bu amaç doğrultusunda söz konusu tebliğde döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak akdedilebilecek sözleşme türlerini istisnai olarak hüküm altına almıştır. Daha sonrasında yine Bakanlık tarafından 16.11.2018 tarihinde Tebliğ yayımlanarak, 06.10.2018 tarihinde yayımlanan tebliğde birtakım değişiklikler gerçekleştirilmiş¹ ve birtakım yeni hükümler de Tebliğ kapsamına dahil edilmiştir.

Tebliğ’de yer alan madde 1 uyarınca; 28.02.2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’in 8. maddesi Tebliğ’de yer aldığı şekliyle değiştirilmiştir. İşbu makale kapsamında, gerçekleştirilen değişiklikler neticesinde Tebliğ’de belirlenen döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak akdedilebilecek ve akdedilemeyecek sözleşme türleri detaylı irdelenecektir.

DİPNOT

1 06.10.2018 tarihli tebliğde “geçici” sıfatını haiz “Döviz Cinsinden ve Dövize Endeksli Sözleşmeler” başlıklı Madde 8, 16.11.2018 tarihinde yayımlanan Tebliğ’de yalnızca Madde 8 olacak şekilde değiştirilmiş olup, anılan sıfat ve başlık Tebliğ kapsamı dışında bırakılmıştır.

PART 4

II. THE SCOPE OF THE COMMUNIQUÉ

A. The Notion of Residents in Turkey

The decision applies prohibitions on residents in Turkey. The notion of residents in Turkey is defined in Article 2 Paragraph (b) of Decision No. 32 as “natural and legal persons who place legal settlements in Turkey including workers, independent business owners and self-employed Turkish citizens abroad.”

In addition, persons who were not listed in Decision No. 32 have been added in Article 8, Paragraph 23 of the Communiqué; “the branches, agencies, offices, liaison offices, their funds managed and operated by them or companies participated directly or indirectly by persons residing abroad, with a minimum shareholding of fifty percent of residents in Turkey that takes place abroad shall be considered as resident in Turkey within the scope of application of Article 4 (g) of Decision No. 32.” Thus, in this way, residents in Turkey are prevent-

II. 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN YAYINLANAN TEBLİĞ’İN KAPSAMI

A. Türkiye’de Yerleşik Kişi Kavramı

Bu karar uyarınca yasak kapsamında “Türkiye’de yerleşik kişiler” yer almaktadır. 32 Sayılı Karar’ın “tanımlar” başlıklı 2. maddesinin (b) bendi ile Türkiye’de yerleşik kişi tanımlanmıştır. Buna göre, “yurtdışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişiler” olarak açıklanmıştır.

Buna ek olarak Tebliğ’in 8. maddesinin 23. fıkrasında; “Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler 32 Sayılı Karar’ın 4. maddesinin (g) bendinin uygulaması kapsamında Türkiye’de yerleşik kişi olarak değerlendirilir” ifadeleri ile 32 Sayılı Kararın 4. maddesinin (g) fıkrası uygulaması kapsamında 32 Sayılı Karar’da sayılmamış kişiler de dahil edilmiştir. Böylelikle Türkiye’de yerleşik kişilerin, Türkiye’deki sözleşmeleri yurtdışındaki temsilcilikleri aracılığıyla akdetmeleri veya yurtdışında şirket kurmak sureti-

FOOTNOTE

2 Zekeriya KÜRŞAT, “1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Uygulaması Hakkında Tebliğ Hakkında Değerlendirme”, p.11.

ed from concluding prohibited contracts by setting up companies or through their representatives abroad.²

In the same Paragraph the Communiqué states: "However, this paragraph shall not apply if the contract is carried out abroad", thus ensuring that Paragraph 23 does not apply to contracts concluded among those recognized as residents in Turkey.

le sözleşmeleri akdetmelerinin önlenmesinin amaçlandığı söylenebilir.²

Tebliğ'in yine aynı fıkrasının devamında "ancak, sözleşmenin yurt dışında ifa edilmesi durumunda bu fıkra hükmü uygulanmaz" şeklinde belirtilerek yurt dışında ifa edilmek üzere ve fakat 32 sayılı Karar'ın 4. maddesinin (g) fıkrası uyarınca Türkiye'de yerleşik kişi olarak değerlendirilen kişiler arasında akdedilmiş sözleşmelere aynı maddenin 23. fıkrasının uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Thus, in this way, residents in Turkey are prevented from concluding prohibited contracts by setting up companies or through their representatives abroad.

Böylelikle Türkiye'de yerleşik kişilerin, Türkiye'deki sözleşmeleri yurtdışındaki temsilcilikleri aracılığıyla akdetmeleri veya yurtdışında şirket kurmak suretiyle sözleşmeleri akdetmelerinin önlenmesinin amaçlandığı söylenebilir.

B. Types of Contracts and Other Payment Obligations that Can Not be Concluded in Foreign Currency or Indexed to a Foreign Currency

1. Real Estate Sales Contracts

Under Paragraph 1 of Article 8, relating to "Real Estate Sales Contracts", residents in Turkey, among themselves, shall not determine the contract price and other payment obligations arising from contracts in foreign currency or indexed to a foreign currency in Turkey, including residential and roofed workplaces. In other words, in regard to Real Estate Sales Contracts, including the sale of houses, residences, domains, land,

B. Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli Akdedilemeyecek Sözleşme Türleri ve Diğer Ödeme Yükümlülükleri

1. Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri

Döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak akdedilemeyecek sözleşme türleri Tebliğin 8. maddesi kapsamında sayılmıştır. Söz konusu maddenin 1. fıkrası esasında "Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri'ne ilişkindir. Buna göre; Türkiye'de yerleşik kişiler, kendi aralarında akdedecekleri, konusu yurt içinde yer alan gayrimenkul olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsin-

DİPNOT

2 Zekeriya KÜRŞAT, "1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Uygulaması Hakkında Tebliğ Hakkında Değerlendirme", s.11.

PART 4

cropland and offices, residents in Turkey must state the contract price and other payment obligations (penalty clauses, side payments, default interest, etc.) arising from the contract in Turkish Lira ("TL"). In addition, pursuant to Paragraphs 15 and 16 of the same Article within the scope of the projects, which state institutions and organizations are party to, that will be realized within the scope of the tenders, contracts and international agreements executed in foreign currency or foreign currency indexed; it is not possible to determine the prices in foreign currency or foreign currency indexed related to the Real Estate Sales Contracts which will be concluded with third parties by the contractors or the commissioning companies and their contracting parties or the Real Estate Sales Contracts to be concluded within the framework of the mentioned projects and the Real Estate Sales Contracts to be concluded with third parties by Turkish Armed Forces Strengthening Foundation³ and its companies.

In addition, as specified in Paragraph 20, commercial airline businesses conducting passenger, cargo and mail transport activities, companies providing technical care services for airline transport vehicles and their motors, parts and components, public or private entities authorized or licensed to render ground services at airports as well as entities established or participated with a minimum shareholding of fifty percent by the foregoing that reside in Turkey shall not conclude Real Estate Sale Contracts in foreign currency or indexed to a foreign currency.

There are some exceptions to this Communiqué where it is possible for Real Estate Sales Contracts to be in foreign currency or indexed to a foreign currency. Paragraph 3 of Article 8 gives residents in Turkey who are not citizens of the Republic of Turkey or, as referred in in Paragraph 19⁴ of Article 8, persons who are party as buyer or tenant to a Real Estate Sales Contract may decide on the contract price and other payment obligations regarding the contract in foreign currency or indexed to a foreign currency. The

den veya dövizde endeksli olarak kararlaştırılmayacaktır. Diğer bir deyişle, Türkiye'de yerleşik kişilerin ev, konut, arazi, arsa, tarla, işyeri de dahil tüm taşınmaz satışlarında satış bedelini ve sözleşmeden kaynaklanan diğer yükümlülükleri (cezai şart, yan ödemeler, temerrüt faizi vb.) Türk Lirası ("TL") cinsinden belirlemesi gerekmektedir.

Ayrıca aynı maddenin 15. ve 16. fıkraları gereğince kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövizde endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin³ ve dahi yüklenicilerinin üçüncü kişilerle akdettiği veya taraf olduğu Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri'ne ilişkin bedellerin de döviz cinsinde kararlaştırılması mümkün değildir.

Bunlarla birlikte yine aynı maddenin 20. fıkrasında belirtildiği üzere, Türkiye'de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmelerinin; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların bakım ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketlerin; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az yüzde elli hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye'de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövizde endeksli bedeller içeren Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri akdedebilmeleri mümkün değildir.

Söz konusu Tebliğ'de istisnaen bazı hallerde Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri'nin döviz cinsinden veya dövizde endeksli bedeller üzerinden kararlaştırılabilmesi mümkün kılınmıştır. Şöyle ki, aynı maddenin 3. fıkrasında belirtildiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatanlılık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin veya bu maddenin 19. fıkrasında⁴ belirtilen kişilerin alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri'nde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden

FOOTNOTE

³ Turkish Armed Forces Foundation companies shall mean; the companies, which was established to strengthen the Turkish Armed Forces and more than half of its capital belong to the Turkish Armed Forces Foundation such as ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ, İŞBİR, ASPILSAN.

<https://hazine.gov.tr/File/Index?id=cd32ef43-d5ee-45d3-a6fe-d3127a5a4632>

⁴ Paragraph 19 of Article 8: "The contract price and the other contractual financial obligations in the employment and service agreements executed by branches, representatives, offices, and liaison offices of the real or legal entities that do not reside in Turkey or companies in which they directly or indirectly hold 50% or more of the shares or the companies that they have a common control and/ or over and free zone companies under their operations in free zones in cases where such entities act as employer or service-receiver, may be determined in foreign currency or as indexed to foreign currency."

important thing here is, even if the persons who conclude the contract are residents in Turkey, they must not be Turkish citizens or they shall be non-residents as per Paragraph 19. In other words, Turkish citizens who are also resident in Turkey may not conclude Real Estate Sale Contracts in foreign currency or indexed to a foreign currency under any circumstances.

2. Real Estate Lease Contracts

Another type of contract that is included in the scope of the prohibition on contracting in foreign currency is Real Estate Leasing Contracts. Paragraph 2 of Article 8 states: "The contract prices and other contractual financial obligations in Real Estate Leasing Contracts for immovables located in Turkey including residences and roofed workplaces executed between Turkish residents cannot be determined in foreign currency or be indexed to a foreign currency." In other words, in regard to Real Estate Leasing Contracts including the sale of houses, residences, domains, land, cropland and offices, residents in Turkey must determine the contract price and other payment obligations (penalty clauses, side payments, default interest, etc.) arising from the contract in TL.

In addition, Paragraph 15 of Article 8 states that Real Estate Leasing Contracts concluded by state institutions, organizations and Turkish Armed Forces Strengthening Foundation including its commissioning companies and their contracting parties as third parties may not be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency.

Additionally, as also specified in paragraph 20, commercial airline businesses conducting passenger, cargo and mail transport activities, companies providing technical care services for airline transport vehicles and their motors, parts and components, public or private entities authorized or licensed to render ground services

kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. Burada hususiyet arz eden durum sözleşmeyi akdedecek kişilerin Türkiye'de yerleşik kişiler olsalar dahi "Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağının bulunmaması" ve 19. fıkrada belirtildiği üzere "dışarıda yerleşik kişiler" olmasıdır. Diğer bir deyişle, Türkiye'de yerleşik Türkiye Cumhuriyeti Devleti vatandaşlarının hiçbir koşulda Gayrimenkul Satış Sözleşmeleri'ni döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırması mümkün değildir.

2. Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri

Döviz cinsinden sözleşme yapma yasağının kapsamına dahil olan bir diğer sözleşme türü ise Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleridir. Buna ilişkin düzenleme aynı maddenin 2. fıkrasında şu şekilde ifade edilmektedir; "Türkiye'de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri'nde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar." Diğer bir deyişle, Türkiye'de yerleşik kişiler; ev, konut, arazi, arsa, tarla, işyeri de dahil tüm taşınmaz kiralarda satış bedelini ve sözleşmeden kaynaklanan diğer yükümlülükleri (cezaî şart, yan ödemeler, temerrüt faizi vb.) TL olarak belirlemelidir.

Ayrıca aynı maddenin 15. fıkrası gereğince kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin ve dahi yüklenicilerinin üçüncü kişilerle akdettiği veya taraf olduğu Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri'ne ilişkin bedellerin döviz cinsinde kararlaştırılması mümkün değildir.

Bunlarla birlikte yine aynı maddenin 20. fıkrasında belirtildiği üzere, Türkiye'de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmelerinin; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksesuar ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketlerin; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu

DİPNOT

3 Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketleri; Sermayesinin yarısından fazlası Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na ait olan ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ, İŞBİR, ASPILSAN gibi şirketleri ifade etmektedir.

<https://hazine.gov.tr/File/Index-?id=cd32ef43-d5ee-45d3-a6fe-d3127a5a4632>

4 Maddenin 19. fıkrası: "Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin işveren veya hizmet alan olarak taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür."

PART 4

HOWEVER, IT IS POSSIBLE IN EXCEPTIONAL CIRCUMSTANCES TO DECIDE ON REAL ESTATE LEASING CONTRACTS IN FOREIGN CURRENCY OR INDEXED TO A FOREIGN CURRENCY.

at airports as well as entities established or participated with a minimum shareholding of fifty percent by the foregoing that reside in Turkey must not conclude Real Estate Leasing Contracts in foreign currency or indexed to a foreign currency.

However, it is possible in exceptional circumstances to decide on Real Estate Leasing Contracts in foreign currency or indexed to a foreign currency. These exceptions are included in Paragraphs 3, 4 and 5 of the Article and are as follows:

“(3) The contract prices and other contractual financial obligations in rental and sales agreements for immovables executed by a nonresident Turkish citizen person resident in Turkey or parties referred to in paragraph nineteen of this Article who acts as the purchaser or the tenant under such contracts can be determined in a foreign currency or be indexed to a foreign currency.

(4) The contract prices and other financial obligations arising from contracts for rental of accommodation facilities where such facilities are licensed by the Ministry of Culture and Tourism can be determined in a foreign currency or be indexed to a foreign currency.

(5) The contract prices and other financial obligations arising from contracts for rental of duty-free shops can be determined in a foreign currency or be indexed to a foreign currency.”

These requirements are clearly related to persons who have no citizenship relation as determined in real estate sales contracts and contracts to be signed regarding the leasing of touristic and cultural accommodation and duty-free shops, which should be determined in foreign currency by nature. It should not be disregarded that the exceptions are determined as those decided in terms of foreign currency.

kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az yüzde elli hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri akdebilmeleri mümkün değildir.

Söz konusu Tebliğ’de istisnai durumların varlığı halinde Gayrimenkul Kiralama Sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller üzerinden kararlaştırılabilmesi mümkün kılınmıştır. Bu istisnai haller Maddenin 3., 4. ve 5. fıkralarında yer almakta olup şu şekildedir:

“(3) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin veya bu maddenin on dokuzuncu fıkrasında belirtilen kişilerin alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satış ve Gayrimenkul Kiralama Sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(4) Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralanmasıyla ilgili Gayrimenkul Kiralama Sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(5) Gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına ilişkin Gayrimenkul Kiralama Sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.”

Söz konusu istisnalar, açıktır ki gayrimenkul satım sözleşmelerinde belirlenen “vatandaşlık bağı bulunmayan kimseler” ile niteliği gereği döviz cinsiyle belirlenmesi gereken turistik ve kültürel konaklama yerleri ve kuşku yok ki gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına ilişkin aktedilecek sözleşmelere ilişkindir. Belirlenen istisnaların, mahiyeti itibarıyla ipso iure “döviz cinsinden kararlaştırılması gereken”ler olarak belirlendiği gözden ırak tutulmamalıdır.

FOOTNOTE

⁵ Dated 10 June 2003, Official Gazette No. 25134.

3. Employment Contracts

Employment contracts are regulated under Labor Law No. 4857 and defined as contracts composed of a party (employee) who undertakes to perform work and the other party (employer) who undertakes to pay wages.⁵

Paragraph 6 of Article 8 states that contract prices and other contractual financial obligations arising from Employment Contracts other than those to be performed outside of Turkey between Turkish residents and to be performed with maritime workers cannot be concluded in a foreign currency or be indexed to a foreign currency.

In addition, Paragraph 15 of Article 8, states that the contract price and the other contractual financial obligations in Employment Contracts executed by and between contractors or official companies and third parties may not be determined in foreign currency or be indexed to a foreign

3. İş Sözleşmeleri

İş sözleşmeleri, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında düzenlenmiş olup ilgili kanunda yer alan tanımıyla bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir.⁵

İş sözleşmelerine ilişkin düzenleme aynı maddenin 6. fıkrasında yer almakta olup, ilgili fıkra uyarınca; Türkiye'de yerleşik kişiler; yurt dışında ifa edilecekler ile gemi adamlarının taraf oldukları dışında kalan, kendi aralarında akdedecekleri, İş Sözleşmeleri'nde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

Ayrıca aynı maddenin 15. fıkrasında, kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek iş sözleşmelerinde yer alan sözleşme bedelinin ve bu

**SÖZ KONUSU TEBLİĞDE
İSTİSNAİ DURUMLARIN
VARLIĞI HALİNDE
GAYRİMENKUL KİRALAMA
SÖZLEŞMELERİNİN
DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA
DÖVİZE ENDEKSLİ
BEDELLER ÜZERİNDEN
KARARLAŞTIRILABİLMESİ
MÜMKÜN KILINMIŞTIR.**

DİPNOT

5 10 Haziran 2003 tarih, 25134 sayılı
RG.

PART 4

ANOTHER TYPE OF CONTRACT WITHIN THE SCOPE OF THE COMMUNIQUÉ IS SERVICE CONTRACTS. THIS TYPE OF CONTRACT IS REGULATED IN THE TURKISH CODE OF OBLIGATIONS⁶ (“TCO”), ARTICLES 470 TO 486.

currency where they fall within the scope of projects with public tenders, agreements and international treaties.

Additionally, as indicated in Paragraph 20, commercial airline businesses conducting passenger, cargo and mail transport activities, companies providing technical care services for airline transport vehicles and their motors, parts and components, public or private entities authorized or licensed to render ground services at airports as well as entities established or participated with a minimum shareholding of fifty percent by the foregoing that reside in Turkey must not conclude Employment Contracts in foreign currency or be indexed to a foreign currency.

However, in exceptional circumstances, it is possible to decide on foreign currency or be indexed to a foreign currency in Employment Contracts. These exceptions are laid out in Paragraph 14 of Article 8 of the Communiqué. Firstly, the contract price and other contractual financial obligations in Employment Contracts executed by individuals who are not Turkish citizen but who are Turkish residents (Turkish non-citizen residents) can be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency. The important thing here

sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacağı belirtilmiştir.

Bunlarla birlikte yine aynı maddenin 20. fıkrasında belirtildiği üzere, Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmelerinin; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksesuar ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketlerin; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az yüzde elli hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren İş Sözleşmeleri akdedebilmeleri mümkün değildir.

Söz konusu Tebliğ’de istisnaen iş sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller üzerinden kararlaştırılabilmesi mümkün kılınmıştır. Şöyle ki, Tebliğ’in 8. maddesinin 14. fıkrasında belirtildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu İş Sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. Burada hususiyet arz eden

FOOTNOTE

⁶ Dated 4 February 2011, Official Gazette No. 27836.

is that, as with the other exceptions, even if the persons who will conclude the contracts are residents in Turkey, they should not be Turkish citizens, they should be non-residents. Another exception stated in Paragraph 19 is Employment Contracts executed by branches, representatives, offices, and liaison offices of real or legal entities that do not reside in Turkey or companies in which they directly or indirectly hold 50% or more of the shares or the companies that they have a common control and/or over and free zone companies under their operations in free zones in cases where such entities act as employer or service-receiver. These may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency.

4. Service Contracts

Another type of contract within the scope of the Communiqué is Service Contracts. This type of contract is regulated in the Turkish Code of Obligations⁶ ("TCO"), Articles 470 to 486. Accordingly, a service contract is defined as a contract in which the worker is dependent on the employer for work for a specified or non-specified period of time, and the employer undertakes to pay him/her the time or the work done in return, for example, attorney agreements, carriage agreements, consulting contracts, brokerage contracts.

Paragraph 7 of the Article states that contract prices and other contractual financial obligations in Service Contracts executed by Turkish residents cannot be determined in foreign currency or be indexed to a foreign currency, including consulting, carriage and brokerage agreements, except in some service contracts.

As stated above, in some exceptional cases it is possible to determine the contract price and other payment obligations in foreign currency or indexed to a foreign currency. These exceptional cases will be dis-

durum diğer istisnalarda olduğu gibi sözleşmeyi akdedecek kişilerin Türkiye'de yerleşik kişiler olsalar dahi Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağının bulunmamasıdır. Diğer bir istisnai hal ise aynı maddenin 19. fıkrasında yer almaktadır. Buna göre; dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin işveren olarak taraf olduğu iş sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

4. Hizmet Sözleşmeleri

Tebliğ kapsamında yer alan sözleşmelerden bir diğeri ise hizmet sözleşmeleridir. Söz konusu sözleşme tipi Türk Borçlar Kanunu'nun ("TBK") 470-486. maddeleri arasında düzenlenmiştir.⁶ Buna göre, hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir. İşçinin işverene bir hizmeti kısmi süreli olarak düzenli biçimde yerine getirmeyi üstlendiği sözleşmeler de hizmet sözleşmesidir. Örneğin, avukatlık sözleşmeleri, taşımacılık sözleşmeleri, danışmanlık sözleşmeleri, pazarlamacılık sözleşmeleri hizmet sözleşmeleridir.

Hizmet sözleşmelerine ilişkin düzenleme aynı maddenin 7. fıkrasında yer almakta olup, ilgili fıkra uyarınca; Türkiye'de yerleşik kişiler, kendi aralarında akdedecekleri, yine aynı fıkra kapsamında belirtilen istisnai durumlar dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil Hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmazlar.

Yukarıda da belirtilen anılan fıkra kapsamında açıkça sayılmış istisnai bazı hallerde Hizmet Sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya

**TEBLİĞ KAPSAMINDA
YER ALAN
SÖZLEŞMELERDEN BİR
DİĞERİ İSE HİZMET
SÖZLEŞMELERİDİR.
SÖZ KONUSU
SÖZLEŞME TİPİ TÜRK
BORÇLAR KANUNU'NIN
("TBK") 470-486.
MADDELERİ ARASINDA
DÜZENLENMİŞTİR.**

DİPNOT

⁶ 4 Şubat 2011 tarih, 27836 sayılı RG.

PART 4

cussed below under the heading “Types of Contracts That Can Be Concluded in Foreign Currency or Indexed to a Foreign Currency”.

5. Negotiable Instruments

Paragraph 21 of the Article states that the value of securities issued within the scope of the agreements that cannot be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency referred to above may not be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency. However, negotiable instruments arranged and entered into circulation before the date of entry into force of Provisional Article 8 of Decision No. 32 are exempt from the provisions of the Article.

C. Types of contracts not covered by the prohibition specified in Decision no. 32

1. Movable Sales Contracts

Movable Sales Contracts are regulated in Paragraph 9 of Article 8 of the Communiqué. The Paragraph states that contract prices and other contractual financial obligations arising from sales contracts between Turkish residents for movables other than vehicles may possibly be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency.

In other words, contracts regarding the sale of movables (related to all kinds of goods and products such as machinery, instruments, electronic devices, etc.) may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency. But in all vehicle sales contracts, the contract price and other obligations of payment in regard to the vehicle sales contract must be determined in TL.

2. Movable Leasing Contracts

Movable Leasing Contracts are regulated in Paragraph 10 of Article 8 of the Communiqué. The Paragraph states that contract prices and other contractual financial obligations arising from leasing contracts between Turkish residents for movables other than vehicles may possibly be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency.

dövizle endeksli olarak kararlaştırılabilmesi mümkündür. Bu istisnai haller işbu makalenin “Döviz Cinsinden veya Dövizle Endeksli Akdedilebilecek Sözleşme Türleri” başlığı altında ayrıca ele alınacaktır.

5. Kıymetli Evraklar

Aynı maddenin 21. fıkrasında yer aldığı üzere sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedeller döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılmazlar. Ancak 32 Sayılı Karar’ın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş bulunan bu kapsamdaki kıymetli evraklar anılan geçici madde kapsamından istisnadır.

C. 32 Sayılı Karar’da Belirlenen Yasak Kapsamında Yer Almayan Sözleşme Tipleri

1. Menkul Satış Sözleşmeleri

Menkul satış sözleşmeleri, Tebliğ’in 8. maddesinin 9. fıkrasında düzenlenmiştir. İlgili fıkra uyarınca; Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

Diğer bir deyişle, tüm araç satışlarında satış bedeli ve diğer yükümlülükler TL olarak belirlenecektir. Ancak bunun dışında kalan taşınır devrine ilişkin her türlü sözleşmede (makine, alet, elektronik cihazlar vb. gibi her türlü mal ve ürünlere ilişkin) sözleşme bedelleri ve diğer yükümlülükler döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak belirlenebilir.

2. Menkul Kiralama Sözleşmeleri

Menkul kiralama sözleşmeleri, Tebliğ’in 8. maddesinin 10. fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre; Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan, Menkul Kiralama Sözleşmeleri’nde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

In other words, contracts regarding the lease of movables (related to all kinds of goods and products such as machinery, instruments, electronic devices, etc.) may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency. However, in all vehicle leasing contracts, the contract price and other obligations of payment in regard to vehicle leasing contract must be determined in TL.

Diğer bir deyişle, tüm araç kiralama sözleşmelerinde kira bedeli ve sözleşmeden kaynaklanan diğer mali yükümlülükler TL olarak belirlenecektir. Ancak bunun dışında kalan her türlü taşınır kira sözleşmelerinde (makine, alet, elektronik cihazlar vb. gibi her türlü mal ve ürünlere ilişkin) sözleşme bedelleri ve diğer yükümlülükler döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenebilir.

Performance/Construction contracts are regulated in Articles 470 to 486 of the TCO and defined as such contracts where the contractor undertakes to create a work or perform a task and the party who orders the work or task undertakes to pay a consideration in return.

Eser sözleşmesi, TBK'nın 470-486. maddeleri arasında düzenlenmiş olup, kanunda ifade olunduğu üzere; yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.

3. Performance/Construction Contracts

Performance/Construction contracts are regulated in Articles 470 to 486 of the TCO and defined as such contracts where the contractor undertakes to create a work or perform a task and the party who orders the work or task undertakes to pay a consideration in return. In the Law of Intellectual Property Rights No. 5846, the notion of work is defined as any intellectual or artistic product bearing the characteristic of its author that is deemed a scientific, literary or musical work or work of fine art or cinematography.

As indicated in Paragraph 8 of Article 8, performance/construction contracts containing costs indexed to a foreign currency among residents in Turkey can be concluded in foreign currency or indexed to a foreign currency. Here it is essential that those contracts include costs indexed to a foreign currency. In other words, it is a requirement that the contract price and other payment obligations are determined in Turkish Lira in performance/construction contracts that do not contain costs indexed to a foreign currency.

3. Eser Sözleşmeleri

Eser sözleşmesi, TBK'nın 470-486. maddeleri arasında düzenlenmiş olup, kanunda ifade olunduğu üzere; yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşme türüdür. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda ise eser kavramının tanımı yapılmıştır. Buna göre eser; sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, müzik, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri anlamına gelmektedir.

Maddenin 8. fıkrasında belirtildiği üzere Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak karşılaştırmaları mümkündür. Burada hususiyet arz eden durum akdedilecek eser sözleşmelerin döviz cinsinden maliyet içermesidir. Diğer bir deyişle, maliyeti döviz cinsinden olmayan eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve sair ödeme yükümlülüklerinin TL cinsinden belirlenmesi gerektiği söylenebilecektir.

PART 4

4. Leasing Contracts

Leasing contracts are regulated in Paragraphs 12 and 13 of Article 8 of the Communiqué. Paragraph 12 states that contract prices and other contractual financial obligations arising from financial leasing contracts for vessels under Turkish International Ship Registry Law No. 4490 and Law on Amending Statutory Decree No. 491 can be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency. Paragraph 13 states that contract price for financial leasing contracts that fall under the scope of Articles 17 and 17(A) of Decision No. 32 can be determined in a foreign currency.

5. Service Contracts

Although Paragraph 7 of Article 8 states that the contract price and the other payment obligations arising from contracts cannot be determined in terms of foreign currency or indexed to a foreign exchange in principle, the Ministry does allow exceptions, which are included in Paragraph 7. These are:

- "a) Service agreements to be executed by persons who are not Turkish citizens,
- b) Service agreements that are concluded

4. Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri

Finansal kiralama sözleşmelerine ilişkin düzenlemeler Tebliğ'in 8. maddesinin 12. ve 13. fıkralarında yer almaktadır. Buna göre 12.fıkra uyarınca; 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararıda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da tanımlanan gemilere ilişkin Finansal Kiralama Sözleşmeleri'nde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. 13. fıkra uyarınca ise 32 Sayılı Kararın 17 (yurt dışından temin edilen krediler) ve 17/A (yurt içinden temin edilen krediler) maddeleri kapsamında yapılacak Finansal Kiralama Sözleşmeleri'ne ilişkin bedellerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.

5. Hizmet Sözleşmeleri

Her ne kadar aynı maddenin 7. fıkrasında Hizmet Sözleşmeleri'nde kural olarak sözleşme bedeli ve sözleşmelerden kaynaklı diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacağı belirtilmiş olsa da yine aynı fıkra kapsamında Bakanlıkça istisnai haller belirtilmiştir. Bu istisnai haller şu şekildedir:

- "a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,

for exports, transit trades, sales and deliveries that are deemed as exports, and services and activities that bring foreign currencies into Turkey,

c) service agreements executed within the scope of activities to be performed abroad by Turkish residents,

ç) service agreements between Turkish residents starting from Turkey and ending abroad or starting abroad and ending in Turkey or starting abroad and ending abroad.”

Paragraph 11 of Article 8 states that contract prices and other contractual financial obligations arising from sales agreements for software and hardware produced abroad and service contracts for hardware and software produced abroad as part of information technology can be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency.

Another regulation in regard to service contracts is in Paragraph 22 of the same Article. Contracts indexed to precious metals where values are determined as foreign currency in international markets and/or indexed to commodity and/or indexed to a foreign currency indirectly shall be considered as an agreement indexed to a foreign currency within the scope of subparagraph (g) of Article 4 of Decision No 32. However, it is possible to index fuel oil prices in service contracts for transportation services.

6. Miscellaneous Contract Types

The only provision regarding Software Contracts is in Article 8, Paragraph 11 of the Communiqué. This Paragraph states that contract prices and other contractual financial obligations arising from sales agreements for software and hardware produced abroad and service contracts for hardware and software produced abroad as part of information technology can be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency.

The regulations regarding contracts to which governmental institutions and organizations are parties is in Paragraphs 15 and 16 of Article 8. Paragraph 16 states that the contract price and other contractual financial obligations in contracts executed by and between contractors or official companies and third parties and to which government institutions and organi-

b) ihracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

c) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

ç) Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; Türkiye’de başlayıp yurtdışında sonlanan, yurtdışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurtdışında sonlanan hizmet sözleşmeleri.”

Aynı maddenin 11. fıkrası gereğince Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

Hizmet sözleşmelerine ilişkin bir diğer düzenleme aynı maddenin 22. fıkrasında yer almakta olup, söz konusu madde uyarınca uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtिया endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler, 32 sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirilir. Ancak, taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinde akaryakıt fiyatlarına endeksleme yapılması mümkündür.

6. Muhtelif Sözleşme Türleri

Yazılım Sözleşmelerine ilişkin yegane düzenleme Tebliğ’in 8. maddesinin 11. fıkrasında yer almaktadır. Anılan fıkra uyarınca; Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin lisans sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu sözleşmelere ilişkin düzenlemeler aynı maddenin 15. ve 16. fıkralarında yer almaktadır. 16.fıkra hükmü uyarınca; Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde;

PART 4

zations are party may be determined in foreign currency or as indexed to a foreign currency only within the scope of the execution of projects with public tenders, agreements and international treaties that are executed in foreign currency or as indexed to a foreign currency, excluding real estate sales contracts and employment contracts. Through this provision, contracts to which governmental institutions and organizations are parties may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency to a great extent. Paragraph 15 states that, without prejudice to the provisions of Paragraph 16, the contract price and the other contractual financial obligations in agreements other than real estate sales and immovable rental contracts executed by governmental institutions and organizations and Turkish Armed Forces Foundation may be determined in foreign currency or as indexed to a foreign currency.

The contract price and the other contractual financial obligations arising from contracts executed under Law on Public Finance and Arrangement for Management of Debts No. 4749⁷, may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency. The contract price and the other contractual financial obligations arising from contracts executed by banks with respect to the abovementioned transactions may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency.

Capital Market related contracts are essentially excluded from the prohibition of contracts determined in foreign exchange. Paragraph 18 of Article 8 states that provided the provisions of Decision No. 32 are reserved, capital market instruments (including the foreign capital market instruments and depository receipts, and foreign investment fund shares) may be issued and/or traded in foreign currency or indexed to a foreign currency, or the obligations regarding such transactions may be determined in a foreign currency or indexed to a foreign currency within the framework of Capital Markets Law numbered 6362⁸ and the secondary legislation with respect to the aforementioned law.

In aviation contracts, as regulated in Paragraph 20 of Article 8, the contract price and other contractual payment obligations in agreements executed by Turkish-resident commercial airline companies operating in the transportation of passengers, freight

yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul satış sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. Bu hükümle birlikte kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olacağı sözleşmeler büyük ölçüde döviz veya döviz cinsinden belirlenebilecektir. Diğer bir hüküm olan 15. fıkrada ise; 16. fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kamu kurum ve kuruluşlarının veya Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun⁷ kapsamında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak yapılan sözleşmelerde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. Bu işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

Sermaye Piyasası Sözleşmeleri büyük ölçüde dövizle sözleşme yasağının kapsamı dışında bırakılmıştır. Söz konusu sözleşmeler aynı maddenin 18. fıkrasında düzenlenmiş olup anılan düzenleme uyarınca; 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu⁸ ile bu kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.

Havacılık Sözleşmeleri, Tebliğ kapsamında aynı maddenin 20. fıkrasında düzenlenmiş olup, anılan fıkra uyarınca; Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve

FOOTNOTE

⁷ Dated 9 April 2002, Official Gazette No. 24721.

⁸ Dated 30 December 2012, Official Gazette No. 28513.

and mail, companies providing technical maintenance services to airplanes or for their motors and other components, public or private legal entities or institutions that operate on ground services in airports within the scope of civil aviation legislation, or companies and associations that directly or indirectly hold 50% or more of the shares may be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency, excluding real estate sales and rental contracts and employment contracts.

parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az yüzde elli hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye'de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri hari-cindeki sözleşmeleri akdetmeleri mümkündür.

According to the 11th Chamber of the Supreme Court of Appeals, since the delivery of the deed with the endorsement of pawn does not transfer the right of ownership on the deed to the mortgage holder, the ownership of the deed remains with the endorser.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'ne göre, rehin cirosu ile senedin teslimi, senet üzerindeki mülkiyet hakkını rehnalana intikal ettirmedüğinden senedin mülkiyeti ciro eden şahısta kalır.

Contracts concluded before the effective date of Article 8 of Decision No: 32 are included in paragraphs 24, 25 and 26 of Article 8 of the Communiqué. Paragraphs 24, 25 and 26 respectively state that contracts which are deemed exceptions in the scope of this Article and were executed prior to the effective date of provisional Article 8 of Decision No 32 are exempt from the abovementioned provisional Article; rental contracts for vehicles and contracts of sale of commercial vehicles for passenger transportation executed prior to the effective date of provisional Article 8 of Decision No. 32 on the Protection of the Value of Turkish Currency are exempt from the provisions of the aforementioned provisional Article; contracts for financial leasing of movables and immovables executed prior to the effective date of provisional Article 8 of Decision No. 32 are exempt from the provisional Article.

32 Sayılı Karar'ın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilen sözleşmelere Tebliğ'in 8. maddesinin 24., 25. ve 26. fıkralarında yer verilmiştir. Buna göre 24. fıkra uyarınca; aynı madde uyarınca akdedilecek sözleşmelerde istisna kapsamına alınan, ancak 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan sözleşmeler de anılan geçici madde hükmünden istisnadır. 25. fıkra uyarınca; 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan, taşıt kiralama ve yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisnadır. 26.fıkra uyarınca ise 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan, menkul ve gayrimenkullere ilişkin finansal kiralama sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisnadır. Diğer bir deyişle, Tebliğ kapsamında döviz cinsinden veya dövize endeksli akdedilebileceği kararlaştırılmış sözleşmelerde yer alan sözleşme bedelleri ve sair ödeme yükümlülüklerinin TL olarak yeniden belirlenmesi gerekmemektedir.

DİPNOT

7 09 Nisan 2002 tarihli, 24721 sayılı RG.

8 30 Aralık 2012 tarihli, 28513 sayılı RG.

PART 4

IN OTHER WORDS, AT THE END OF THE TWO-YEAR PERIOD, THE FOREIGN CURRENCY PROVISIONS IN THESE CONTRACTS WILL BE EFFECTIVE AGAIN.

III. PRINCIPLES REGARDING THE DETERMINATION OF CONTRACTS IN THE TURKISH LIRA

A. General Determination

In Paragraph 27 of Article 8, it is required to re-determine the contract price and other contractual financial obligations in Turkish currency for contracts specifically indicated in this Communiqué. In compliance with the amendments to Decision No. 32 and as stated in Paragraph 28 of Article 8, in the event that the parties cannot mutually agree on the exchange rate to be applied to contract values or other contractual financial obligations, whether it should be in a foreign currency or indexed to a foreign currency must be determined by applying the monthly consumer price index rate ("CPI") at the date of re-determination to the exchanged amount in Turkish currency calculated based on the indicative effective selling rate on January 2, 2018, which was announced by the Central Bank of the Turkish Republic. While the total CPI is not indicated in the Communiqué, the CPI rates, set monthly by the Turkish Statistical Institute ("TSI"), determined for each month are emphasized.

In the continuation of Paragraph 28, it is regulated that of those contracts in which the contract price and other payment obligations cannot be concluded in or indexed to a foreign currency, the receivables collected or delayed and deposits given within the scope of the immovable property lease contracts and the negotiable instruments circulated within the scope of the performance of the contracts are exempted.

III. SÖZLEŞMELERİN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN ESASLAR

A. Genel Belirleme

Maddenin 27. fıkrası uyarınca sözleşme bedeli ve söz konusu sözleşmelere ilişkin diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerdeki bedellerin 32 Sayılı Karar'ın Geçici 8. maddesi gereğince Türk Lirası olarak sözleşme taraflarınca yeniden belirlenmesi zorunludur. 32 Sayılı Karar'da yapılan değişiklikler gereğince ve Maddenin 28. fıkrası uyarınca, sözleşme bedeli ve söz konusu sözleşmelerden kaynaklı diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedellerin sözleşme taraflarınca TL olarak belirlenirken mutabakata varılamaması halinde, akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 02.01.2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan TL cinsinden karşılığının 02.01.2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumu'nun ("TÜİK") her ay için belirlendiği Tüketici Fiyat Endeksi ("TÜFE") aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir. Tebliğ'de toplam TÜFE'den bahsedilmemekle birlikte, her ay için belirlenen TÜFE oranları belirtilmektedir.

Aynı fıkranın devamında Madde 8 uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar ile gayrimenkul kira sözleşmeleri kapsamında verilen depozitolar ve sözleşmelerin ifası kapsamında dolaşıma girmiş kıymetli evraklar için 28. fıkra hükmünün uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

FOOTNOTE

9 Zekeriya KURŞAT, "1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Uygulaması Hakkında Tebliğ Hakkında Değerlendirme", p.14.

B. Determination on Leasing Contracts of Residential and Roofed Workplaces

Within the scope of the Communiqué, a different execution principle has been adopted in terms of residential and roofed workplace lease contracts that were established before the date of September 13, 2018. Instead of converting these contracts into TL, a temporary translation method has been adopted. Paragraph 28 of Article 8 of the Communiqué states;

"The contract price which is determined in foreign currency or as indexed to foreign currency regarding rental agreements of residential premises and roofed workplaces which are signed before the effective date of provisional Article 8 of Decision No. 32 on the Protection of the Value of Turkish Currency, shall be determined in Turkish currency for two (2) years period according to principles stipulated in first sub-paragraph of the Paragraph."

Through this regulation, contracts will be returned to the foreign exchange automatically after two years following the conversion to TL in residential and roofed workplace lease agreements.⁹ In other words, at the end of the two-year period, the foreign currency provisions in these contracts will be effective

B. Konut ve Çatılı İş Yeri Kira Sözleşmelerinde Belirleme

Tebliğ kapsamında 13.09.2018 tarihinden önce kurulmuş konut ve çatılı işyeri kirası sözleşmeleri açısından ise farklı bir uygulama esası kabul edilmiştir. Söz konusu sözleşmelerin TL'ye çevrilmesi yerine geçici bir süre için TL'ye çevrilmesi yöntemi benimsenmiştir. Yine Tebliğ'in 8. maddesinin 28. fıkrasında yer aldığı üzere, döviz veya döviz cinsinden belirlenen kira sözleşmeleri yalnızca 2 yıllık süre için TL'ye çevrilecektir. Şöyle ki; "32 sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilen konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller bu fıkranın ilk paragrafına göre iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir."

Söz konusu düzenlemeyle konut ve çatılı işyeri kira sözleşmelerinde TL'ye çevirmeyi takiben 2 yıllık sürenin geçmesiyle birlikte sözleşmeler kendiliğinden dövize dönmüş olacaktır.⁹ Diğer bir ifadeyle 2 yıllık sürenin sonunda anılan sözleşmelerde yer alan döviz hükümleri tekrar yürürlük kazanacaktır. 2 yıllık süre sonundaki kira bedeli, döviz olarak ve sözleşmedeki artırım şartına göre hesaplanarak tekrar bulunacaktır. Tüm bu

**DİĞER BİR İFADEYLE
2 YILLIK SÜRENİN
SONUNDA ANILAN
SÖZLEŞMELERDE
YER ALAN DÖVİZ
HÜKÜMLERİ
TEKRAR YÜRÜRLÜK
KAZANACAKTIR.**

DİPNOT

9 Zekeriya KÜRŞAT, "1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Uygulaması Hakkında Tebliğ Hakkında Değerlendirme", s.14.

PART 4

again. The rent at the end of the two-year period will be re-calculated in foreign currency and in accordance with the increase in the contract. In the light of all these explanations, the foreign currency provisions in the contracts are frozen for a period of two years and they will attain effect again at the end of two years.

In the case of existing contracts that were determined as foreign currency in residential and roofed workplace lease contracts for only two years, the conversion methods to TL are also different. In accordance with the regulation in the Communiqué, additional transactions will be made for each year in a two-year period. Namely;

"However, in the event that the parties cannot mutually agree to determine the rental value according to the principles indicated hereinabove on the date of the determination to stay in effect for one (1) year period following the rent year the determination has been made, it is stipulated that the rental value shall be increased based on the monthly changing rates of the CPI that are determined by the Turkish Statistical Institute for each month from the date of determination until the end of such rental year. In the event that the parties cannot mutually agree to determine the rental amount in TRL regarding the upcoming rental year, the rental amount for the upcoming rental period shall be determined by increasing the previous rental amount on the basis of the monthly CPI rate and such rental amount shall be valid until the end of two (2) years period."

C. Stamp Tax on Contracts to be Determined in Turkish Lira

The Ministry issued a circular titled Stamp Tax Circular No.22¹⁰ on November 22, 2018 ("Circular"), which will be applied in the conversion of contracts into TL from existing foreign currency. In the contracts required to be re-determined in TL in accordance with Decision no. 32, the process of the application of Stamp Tax is clarified in the Circular. With the publication of the Circular, it was also clarified in which cases the foreign exchange denominated contracts should be converted into TL.

açıklamaların ışığında sözleşmelerdeki döviz hükümleri 2 yıllık bir süre için donmuş olmakta ve 2 yılın sonunda tekrar yürürlük kazanmaktadır.

Konut ve çatılı işyeri kiralama sözleşmelerinde döviz olarak belirlenmiş mevcut sözleşmelerin yalnızca 2 yıl için TL'ye çevrilmeleri söz konusu olmakla, TL'ye çevrilme yöntemleri de farklılık arz etmektedir. Buna göre Tebliğ'deki düzenleme uyarınca, 2 yıllık sürede her bir yıl için ayrıca işlem yapılacaktır. Şöyle ki;

"Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; anılan paragraf uyarınca Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumu'nun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu'nun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkrada belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur."

C. Türk Lirası Cinsinden Belirlenecek Sözleşmelere İlişkin Damga Vergisi

TL cinsinden belirlenecek sözleşmelerde uygulanacak Damga Vergisi Sirküleri ("Sirküler") 22.11.2018 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanmıştır.¹⁰ Sirküler'de 32 Sayılı Karar uyarınca bedelinin TL olarak yeniden belirlenmesi gereken sözleşmelerde Damga Vergisi uygulamasının nasıl olacağı hususunu açıklanmaktadır. Sirküler'in yayımlanması ile birlikte TL'ye çevrilen döviz cinsinden sözleşmelerden hangi hallerde damga vergisi talep edileceğine açıklık getirilmiştir.

FOOTNOTE

¹⁰ <http://www.gib.gov.tr/node/132647> (Date of Access, 17 December 2018).

¹¹ Dated 11 July 1964, Official Gazette No.11751.

Contracts containing certain funds in accordance with the Circular shall be subject to relative stamp tax, unless the provisions of the Stamp Duty Law¹¹ or special laws include any exceptional provisions, and if the contracts containing certain funds are amended, the paper on the amendment shall be subject to stamp tax over the increased amount. Accordingly, no stamp tax will be required for the amendments to be made in contracts that carry the following conditions together and for papers issued for the re-determination of the foreign currency denominated contracts into TL within the scope of Decision No. 32. The conditions are as follows:

- If there is no change in the clauses of the relevant agreement (e.g., an extension of time, change in party, addition of new business etc.) other than the clause regarding price,
- If there is a reference made to the original agreement,
- If the total amount of the agreement in Turkish Lira following the revision does not exceed the amount of the original agreement in foreign currency multiplied by the foreign currency selling rate determined by the Central Bank of the Republic of Turkey on the issuance date of the revised agreement.

Sirküler uyarınca, belli parayı ihtiva eden sözleşmeler, Damga Vergisi Kanunu ya da özel kanunlarda herhangi bir istisna hükmü yer almadığı sürece nispi damga vergisine tabi bulunmakta olup, belli parayı ihtiva eden sözleşmelerin değiştirilmesi halinde ise değişikliğe ilişkin kağıdın, artan tutar üzerinden damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir. Buna göre, aşağıda belirtilen koşulları birlikte taşıyan sözleşmelerde ve 32 Sayılı Karar kapsamında döviz cinsinden sözleşmelerin bedellerinin TL cinsinden yeniden belirlenmesine ilişkin düzenlenen kağıtlarda değişikliğe ilişkin olarak ayrıca damga vergisi aranmayacaktır. Bu koşullar şu şekildedir:

- Sözleşmelerin diğer maddelerinde (taraf, süre uzatımı, yeni iş ilavesi vb.) bir değişiklik yapılmaksızın münhasıran bedele ilişkin düzenleme yapılması,
- İlk sözleşmeye atıf yapılmış olması,
- Yapılacak değişiklik sonrası Türk Lirası cinsinden belirlenecek toplam bedelin, ilk sözleşmede yer alan döviz cinsinden bedel ile sözleşmenin değiştirildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ilan edilen cari döviz satış kurunun çarpımı suretiyle bulunacak tutarı geçmemesi.

DİPNOT

¹⁰ <http://www.gib.gov.tr/node/132647> (Erişim Tarihi, 17.12.2018).

¹¹ 11.07.1964 tarihli, 11751 sayılı RG.

PART 4

In the course of the translation of the contract price to TL, if the term of the contract is extended by the same price for a period of one year, even if the price does not increase in the conversion of the contract to TL, due to the time extension, the stamp tax will be calculated by taking into account the new price and the extended period determined for the extended period. In the event that an amendment is made in the other provisions of the original contract or a completely new contract to replace this contract, this contract shall be subject to the relative stamp tax on the total amount incurred in accordance with the general provisions.

Sözleşmenin uyarlanması esnasında hesaplanacak bedel, sözleşmenin değiştirildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen cari döviz satış kurunun çarpımı suretiyle bulunacak tutarı geçmesi halinde, artan tutar üzerinden nispi damga vergisi ödenecektir. İşin bir kısmının gerçekleşmesi nedeniyle bakiye tutarın değiştirilmek istenmesi durumunda, kalan yüzde kırklık kısmı için değişiklik tarihindeki kur üzerinden hesaplama yapılacak ve değişen sözleşmede belirlenen tutar hesaplanan bedelin; altında bir bedel olarak belirlenirse damga vergisi ödenecektir. Üstünde bir bedel olarak belirlenirse artan tutar üzerinden nispi damga vergisi ödenmeyecektir.

Sözleşme bedelinin TL'ye çevrilmesi esnasında sözleşme süresinin de aynı bedelle 1 yıl uzatılması durumunda, sözleşmenin TL'ye çevrilmesinde bedel artmasa dahi süre uzatımı nedeniyle uzatılan süre için belirlenen yeni bedel ve uzayan süre dikkate alınmak suretiyle damga vergisi hesaplanması gerekecektir. İlk sözleşmenin başka hükümlerinde de değişiklik olması veya bu sözleşme yerine geçecek tamamen yeni bir sözleşme yapılması durumunda, bu sözleşme içerdiği toplam tutar üzerinden genel hükümler çerçevesinde nispi damga vergisine tabi olacaktır.

FOOTNOTE

¹² Dated 25 February 1930, Official Gazette No. 1433.

¹³ Turgut Tan, *İdare Hukuku*, 6. Edition, Turhan Bookstore, Ankara 2017, p.86.; Fatma Didem Sevgili Gençay, *Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri*, Ankara University Faculty of Law Journal, Ankara 2014/2, p.413.

¹⁴ Turgut Tan, p. 83.; Erdoğan Teziç, *Anayasa Hukuku*, 15. Edition, Beta Publishing House, Ankara 2012, p.77.

IV. DISCUSSIONS ON DECISION NO. 32 AND THE COMMUNIQUE

Decision No. 32 that aims to protect the value of Turkish Currency was brought into force by the Council of Ministers' decision and published in the Official Gazette No. 20249 dated 11.08.1989. The authority of the Council of Ministers relating to Decision No. 32 is based on Article 1 of Law No. 1567 on the Protection of the Value of Turkish Currency¹². Article 1 states: "The President of the Republic is entitled to take measures concerning the regulation and restriction of sales and purchases of foreign exchange, coins, shares and bonds and the export and import of them and of precious stones and of all kinds of assets and objects made of or containing these substances, of negotiable instruments and of any kind of instruments and documents liable to secure payment. The President of the Republic is also entitled to enact decrees regarding the protection of the value of Turkish Currency."

With Article 8 of Statutory Decree No. 700 dated 02.07.2018, the phrase "Council of Ministers" was amended to "President of the Republic". In other words, the President currently has the authority in accordance with Law No. 1567 on the Protection of the Value of Turkish Currency. Clearly this amendment is based on the change in the government system and the abolition of the Council of Ministers.

The Presidential Decisions and the Communiqués are general regulatory procedures and it is clear that when the place in the hierarchy of norms is taken into consideration, the said regulations are not equal to the laws. They are listed below. Although the authorization to regulate the protection of the value of the Turkish Lira is derived from the Decision, the ordinary limit of such authorization is the limitations in other laws. Due to the new regulations introduced in the Communiqué, it is possible to evaluate what limitations are exceeded in some laws. Namely, a contract is defined as a legal transaction executed

IV. 32 SAYILI KARAR VE TEBLİĞ HAKKINDA TARTIŞMALAR

Türk Parasının kıymetini korumayı amaçlayan düzenlemeleri içeren 32 Sayılı Karar, 11.08.1989 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren bir Bakanlar Kurulu Kararı'dır. Bakanlar Kurulunun 32 Sayılı Karara ilişkin yetkisi esasında 1567 Sayılı Türk Parası'nın Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'un 1. maddesine dayanmaktadır.¹² Anılan madde gereğince:

"Kambiyo, nukut, esham ve tahvilat alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin ve ticari senetlerle tediyeyi temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına Cumhurbaşkanı salahiyetlidir."

02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 8.maddesiyle, yukarıdaki hükümdede yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. Diğer bir deyişle söz konusu yetkiye mevcut durumda yine aynı kanun dayanağında Cumhurbaşkanı sahiptir. Kuşku yok ki bu değişikliğin temelinde değişen hükümet sistemi ve buna bağlı olarak Bakanlar Kurulu'nun lağvedilmesi yer almaktadır.

Cumhurbaşkanı Kararları ve tebliğler nitelik itibariyle birer genel düzenleyici işlemdir ve normlar hiyerarşisindeki yerleri gözetildiğinde anılan işlemlerin kanunlarla eşit olmadığı, daha aşağıda yer aldıkları açıkça görülmektedir.¹³ Her ne kadar Karar ile Türk parasının kıymetinin korunmasına ilişkin düzenleme yapma yetkisi yukarıda anılan kanundan kaynaklansa da, söz konusu yetkinin olağan sınırı, diğer kanunlardaki sınırlamalardır.¹⁴ İşbu makale konusu Tebliğ ile getirilen yeni düzenlemeler ile bazı kanunlarda yer alan sınırlamaların aşıldığı değerlendirilmesi de yapılabilmektedir. Şöyle ki, hukuki bir sonuç doğurmak amacıyla, iki ya da daha fazla kişinin karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanları ile gerçekleştirilen hukuki işleme sözleşme denilmektedir. Hak ve fiil ehliyetini haiz

DİPNOT

¹² 25 Şubat 1930 tarih, 1433 sayılı Resmi Gazete ("RG").

¹³ Turgut Tan, İdare Hukuku, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2017, s.86.; Fatma Didem Sevgili Gençay, Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:63, Sayı:2, Ankara 2014, s.413.

¹⁴ Turgut Tan, a.g.e., s. 83.; Erdoğan Teziç, Anayasa Hukuku, 15. Baskı, Beta Yayınevi, Ankara 2012, s.77.

PART 4

in order to bear legal consequences with mutual and interdependent declarations of the intention of two or more persons. As it is explicitly set out in the Constitution and the TCO, anyone who has the capacity to bear rights and to act may enter into any contract in a way that does not constitute a violation of the mandatory provisions of the law. Accordingly, while it is stated in Article 48 of the Constitution entitled "Freedom of Labor and Contract" that everyone has the freedom to work and contract in the field of their choice, it is indicated in Article 26 of the TCC entitled "Freedom of Contract" that parties may freely determine the content of a contract within the limits prescribed in law. Freedom of contract is an economic right. Regarding this right, individuals have the freedom to enter into contracts in the fields they wish with any person. However, as explicitly indicated in Article 26 of the TCO, freedom of contract can only be restricted within the framework provided by law. Article 13 of the Constitution explains how these fundamental rights and freedoms can be limited. Fundamental rights and freedoms can only be restricted by law, depending on the reasons set forth in the relevant articles of the Constitution without prejudice to their essence. Therefore, some arguments suggest that the prohibition of a contract with foreign exchange that results in a limitation of the freedom to contract should be executed by law rather than the decision of the President. In line with this, it is also claimed that subparagraph (g) of Article 4, which is incorporated into Decision No. 32 through the agency of "Resolution of the President No. 85 dated 13.09.2018.16

herkes kanunların emredici hükümlerine aykırılık teşkil etmeyecek şekilde her türlü sözleşmeyi akdedebilir. Bu durum Anayasa'da ve TBK'da açıkça düzenlenmiştir. Buna göre, Anayasa'nın "Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti" başlıklı 48. maddesinde herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahip olduğu ifade edilirken, söz konusu sözleşme hürriyetine ilişkin TBK'nın "Sözleşme Özgürlüğü" başlıklı 26. maddesinde tarafların bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilecekleri ifade edilmiştir. Sözleşme hürriyeti, bir ekonomik hak niteliğindedir. Bu hak doğrultusunda kişiler diledikleri kişiler ile diledikleri alanlarda sözleşmeler yapma serbestisine sahiptir. Bununla birlikte, TBK'nın 26. maddesinde açıkça belirtildiği üzere sözleşme özgürlüğü yalnızca kanun ile öngörülen çerçevede sınırlandırılabilir. Yine aynı şekilde Sözleşme özgürlüğü dahil, temel hak ve özgürlüklerin nasıl sınırlandıracağı ise Anayasa'nın 13. maddesinde gösterilmiştir. Buna göre; temel hak ve hürriyetler özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlandırılabilir. Dolayısıyla, sözleşme özgürlüğünün sınırlandırılması sonucunu doğuran dövizle sözleşme yasağının bir idari işlem olan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile değil, kanunla yapılmasının daha uygun olduğunu savunan görüşler mevcuttur. Bu doğrultuda, 13.09.2018 tarihinde yayımlanan 85 Karar Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 32 Sayılı Kararın 4. maddesine eklenen ve birtakım sözleşmelerin döviz veya döviz cinsinden kararlaştırılmasını yasaklayan (g) bendi ile kişilerin sözleşme özgürlüklerine müdahalede bulunulduğu da iddia edilmektedir.

FOOTNOTE

15 Kemal Gözler, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 1. Edition, Ekin Publishing House, Bursa 2017, p.302.

16 Levent Gönenç, Dövizle Sözleşme Yasağı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1537907249-6.Dovizle_Sozlesme_Yasagi.pdf (Date of Access; 19 February 2019).

V. CONCLUSION

In this article, the types of contracts that cannot be concluded in foreign currency or indexed to a foreign currency are explained and questions regarding conversion into TL, the duration and stamp duty are answered. In summary, residents in Turkey must determine a contract price and other payment obligations arising from a contract in TL in regard to real es-

V. SONUÇ

İşbu makalede 85 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmayacak sözleşme türleri açıklanmış olup, TL'ye çevrilmesi gereken sözleşmeler ne şekilde ve hangi sürede çevrileceği ile damga vergisinin ne olacağı hususları cevaplanmıştır. İstisnaları yukarıda detaylıca açıklandığı üzere, Türkiye'de yerleşik kişilerin konusu yurt içinde yer alan

tate sales and leasing contracts. Furthermore, excluding the exceptions, a contract price and other payment obligations in labor and service contracts must not be determined in foreign currency or indexed to a foreign currency but must be determined in TL. It is possible to determine a contract price and other payment obligations in foreign currency or indexed to a foreign currency in movable leasing and sales contracts, performance/construction contracts and leasing contracts.

gayrimenkullerin satış ve kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülüklerinin TL cinsinden belirlenmesi gerekmektedir. Yine istisnaları saklı kalmak üzere iş ve hizmet sözleşmelerinde de sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden belirlenemeyecek olup, TL cinsinden belirlenmesi gerekmektedir. Eser sözleşmelerinde, menkul kiralama ve satış sözleşmelerinde, finansal kiralama sözleşmelerinde ise sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilecektir.

BIBLIOGRAPHY

TURGUT TAN, İdare Hukuku, 6. Edition, Turhan Book Store, Ankara 2017.

FATMA DİDEM SEVGİLİ GENÇAY, Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri, Ankara University Faculty of Law Journal, Ankara 2014.

ERDOĞAN TEZİÇ, Anayasa Hukuku, 15th Edition, Beta Publishing House, Ankara 2012.

KEMAL GÖZLER, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 1st Edition, Ekin Publishing House, Bursa 2017.

ZEKERİYA KÜRŞAT, 1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Uygulaması Hakkında Tebliğ Hakkında Değerlendirme (Unpublished).

LEVENT GÖNENÇ, Dövizle Sözleşme Yasağı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1537907249-6.Dovizle_Sozlesme_Yasagi.pdf (Access Date: 19 February 2019).

"85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararına göre Türk parasına uyarlanacak sözleşmelere ilişkin damga vergisi uygulaması hakkında" <http://www.gib.gov.tr/node/132647> (Access Date: 17 December 2018).

KAYNAKÇA

TURGUT TAN, İdare Hukuku, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2017.

FATMA DİDEM SEVGİLİ GENÇAY, Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara 2014.

ERDOĞAN TEZİÇ, Anayasa Hukuku, 15. Baskı, Beta Yayınevi, Ankara 2012.

KEMAL GÖZLER, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 1. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa 2017.

ZEKERİYA KÜRŞAT, 1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Uygulaması Hakkında Tebliğ Hakkında Değerlendirme (Yayımlanmamıştır.).

LEVENT GÖNENÇ, Dövizle Sözleşme Yasağı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1537907249-6.Dovizle_Sozlesme_Yasagi.pdf (Erişim Tarihi; 19.02.2019).

"85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararına göre Türk parasına uyarlanacak sözleşmelere ilişkin damga vergisi uygulaması hakkında" <http://www.gib.gov.tr/node/132647> (Erişim Tarihi, 17.12.2018).

DİPNOT

15 Kemal Gözler, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 1. Edition, Ekin Publishing House, Bursa 2017, p.302.

16 Levent Gönenç, Dövizle Sözleşme Yasağı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1537907249-6.Dovizle_Sozlesme_Yasagi.pdf (Erişim Tarihi; 19.02.2019)